

Sundheds og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
DK-1057 København K

Rådet for Digital Sikkerheds hørings svar til Forslag til Lov om epidemier m.v. (epidemiloven)

Rådet for Digital Sikkerhed finder, at der er sket væsentlige forbedringer i Lov om epidemier m.v. (epidemiloven), men at der fortsat risiko for underskud af demokratisk kontrol. Det er afgørende, at der sikres parlamentariske kontrol med udmøntning af ministerbemyndigelser. Der er en væsentligt risiko for den registrerede ved den brede indsamling og behandling af personoplysninger i forbindelse med smitteopsporing, hvorfor dataminimering, adgangsbegrænsning til og automatisk sletning eller anonymisering af personoplysningerne skal sikres. Endelig bør de generelle beskyttelse af borgernes oplysninger fraviges mindst muligt.

Rådet for Digital Sikkerhed (RfDS) takker for muligheden for at afgive hørings svar til forslag til lov om epidemier mv.

Det er afgørende, at der fastsættes gennemsigtige og praktisk håndgribelige regler for national håndtering af epidemier. Det skal ske på en måde, der respekterer de grundlæggende rettigheder, herunder retten til respekt for privatliv og databeskyttelse¹. For at sikre smitteopsporing og hindre smittespredning kan det være nødvendigt at behandle personoplysninger og dermed vil der være tilfælde hvor den enkeltes ret til privatliv må vige. Denne proportionalitet må altid afvejes. RfDS har nedenstående bemærkninger til forslaget.

Bemærkninger til lovforslaget

Overordnet er der væsentlige forbedringer herunder at den parlamentariske kontrol med udmøntning af ministerbemyndigelser i væsentlig grad øges. RfDS mener dog, at der fortsat risiko for *underskud af demokratisk kontrol*, idet der lægges der op til, at indgreb (påbud om undersøgelse, indlæggelse, isolation, behandling) kan foretages af Styrelsen for Patientsikkerhed. Det bør være Folketinget, der beslutter om Styrelsen i en konkret pandemi skal have adgang til disse redskaber. Ligeledes finder RfDS, at den *brede indsamling af oplysninger udgør dog en risiko for de registrerede*, ved at der kunne ske formålsforskydning, videregivelse og databrud over tid. Derfor skal der sikres dataminimering, adgangsbegrænsning til og automatisk sletning eller anonymisering af personoplysningerne. generelle beskyttelse af borgernes oplysninger *fraviges* mindst muligt.

¹ Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens (EMRK) artikel 8 og EU-Chartrets artikel 7 og 8

Fortsat risiko for underskud af demokratisk kontrol

RfDS noterer sig med stor tilfredshed, at der lægges op til at inddrage Folketinget i langt højere grad end i det oprindelige forslag, og at den demokratiske kontrol på området dermed øges. Dermed reduceres muligheden for at den persondataretlige beskyttelse kan tilsidesættes uden inddragelse af Folketinget.

Ved alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme kan der fortsat iværksættes betydelige tvangsindgreb overfor individerne, jf. kapitel 5, i samfundet i bred forstand, jf. kapitel 6 og i forhold til rejsende, jf. kapitel 7. RfDS finder, at det er proportionalt at behandle personoplysninger henset til samfundets behov for at sikre smitteopsporing og hindre smittespredning. Der lægges op til, at langt de fleste af disse indgreb, der kan ske med hjemmel i loven, kan foretages af Styrelsen for Patientsikkerhed.

- RfDS finder, at det Folketingsudvalg, som nedsættes jf. kapitel 4, efter indstilling fra epidemikommissionen, jf. kapitel 3, bør beslutte om samfundet er i en situation, hvor indgrebene i kapitel 5, 6 og 7 bør kunne iværksættes.
- Med andre ord bør det altså ikke være Styrelsen for Patientsikkerhed, der beslutter om individerne kan påbydes undersøgelse, indlæggelse, isolation, behandling og rensning, men i stedet Folketinget, der beslutter om Styrelsen i en konkret pandemi skal have adgang til disse redskaber til sikre smitteopsporing og hindre smittespredning.

Risiko for bred anvendelse af loven

RfDS finder videre, at det er for uklart hvilke sygdomme, der er omfattet af definitionen ”alment farlige sygdomme”, og RfDS frygter derfor at epidemiloven vil kunne finde for bred anvendelse – herunder ved sygdomme af mere trivial karakter.

- RfDS anbefaler, at ”alment farlige sygdomme” præciseres, evt. ved en udtømmende liste over sygdomme.

Risiko for den registrerede ved behandling af personoplysninger

Med lovforslaget kan der fortsat registreres store mængder af personoplysninger om danskerne, idet danskerne forpligtes til at afgive disse informationer. RfDS finder, at det er proportionalt at behandle personoplysninger henset til samfundets behov for at sikre smitteopsporing og hindre smittespredning.

Den brede indsamling, der lægges op til, udgør dog en risiko for de registrerede, ved at der kunne ske formålsforskydning, videregivelse og databrud over tid. Det er derfor vigtigt at de almindelige persondataretlige regler iagttages i videst muligt omfang – herunder databeskyttelsesprincipperne i databeskyttelsesforordningens artikel, de registreredes rettigheder i forordningens kapitel III og kravene til den dataansvarlige i bl.a. artikel 25 (design) og 32 (sikkerhed).

RfDS frygter, at indsamlingen af personoplysninger bl.a. vil kunne tage form af et register over danskernes færden og lokation bruges til overvågning af de registrerede danskere – også i andre sammenhænge end til smitteopsporing. Det er helt afgørende at et sådant register ikke benyttes til andre formål end at beskytte samfundet mod sygdom (formålsbegrænsning).

- De tiltag, der iværksættes til databehandling for at bekæmpe alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme, skal således designes på en sådan måde, at der ikke indsamles flere data end der er behov for, at adgangen til data begrænses mest muligt, at data i mindst muligt omfang kan henføres til fysiske personer, at der generelt er en god sikkerhed om behandlingen af data og at data slettes eller anonymiseres hurtigst muligt.
- Videre skal det sikres, at de registrerede oplyses om, hvordan deres data behandles, hvem der har adgang til data og hvornår data kan forventes slettet. Der bør være fastlagt automatisk sletning og individer, der ønsker en hurtigst mulig sletning bør have let adgang til det. Der bør ikke opbevares prøver indeholdende DNA fra personer, der er registreret i Vævsanvendelsesregisteret.

Solnedgangsklausul

RfDS noterer sig, at der jf. §53, stk. 2 og § 54 lægges op til at tiltagene kan iværksættes for en periode på fire uger af gangen.

- RfDS foreslår, at det er Folketingsudvalget, som tager stilling til en evt. løbende forlængelse af de iværksatte tiltag.

Fravigelser

RfDS noterer sig, at kapitel 10 indeholder muligheder for at fravige forskellige dele af anden lovgivning. RfDS skal bemærke, at det er af afgørende betydning for tilliden til myndighederne, at individernes personoplysninger behandles på en betryggende måde – herunder at de garantier, som borgerne gives i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven i videst muligt omfang bevares.

- RfDS anbefaler, at den generelle beskyttelse af borgernes oplysninger fraviges mindst muligt.

RfDS står naturligvis til rådighed for en uddybelse af ovenstående synspunkter.

På bestyrelsens vegne

Henning Mortensen
Formand, Rådet for Digital Sikkerhed